

PLA DOCENT

Curs: 1r
Especialitat: Coreografia i interpretació / Pedagogia de la dansa
Matèria: Música i llenguatges sonors aplicats a la dansa
Codi de l'assignatura: 410013
Títol de l'assignatura: Pràctica rítmica i llenguatges sonors I
Subtítol:
Tipus d'assignatura: Formació bàsica
Departament d'adscripció de l'assignatura: Departament de Música
Crèdits ECTS de l'assignatura: 6 ECTS
Hores totals de l'assignatura: 150 h 90 hores lectivitat presencial (60%) i 60 hores de treball autònom (40%)
Impartició: A determinar segons horari
Professors/es: A determinar segons POA
Descriptor: Coneixement, anàlisi i experimentació de la rítmica musical en totes les seves vessants i manifestacions. Aplicació de la pràctica rítmica en el moviment de la dansa, a partir del coneixement de la percussió i de la seva diversitat instrumental com a eina en el desenvolupament motriu i de coordinació. Coneixement i pràctica vocal dels elements melòdics i harmònics musicals. L'ensenyament del llenguatge musical es planteja com a eina per a descobrir, analitzar i aplicar els conceptes musicals més enllà dels conceptes melòdics, rítmics i formals. A més a més d'aprendre el coneixements bàsics de normes i criteris melòdics i harmònics, ha d'ajudar a descobrir i donar nous enfocaments a l'escolta musical per tal de poder-la interpretar a un nivell pedagògic de la dansa i coreogràfic.
Requisits: Sense requisits
Observacions: La matèria contempla una formació musical a nivell rítmic, melòdic, harmònic i de formes i estructures amb un coneixement d'elements bàsics de Llenguatge Musical.

COMPETÈNCIES QUE ES TREBALLARAN A L'ASSIGNATURA:

Competències transversals

- CT2 Recollir informació significativa, analitzar-la, sintetitzar-la i gestionar-la adequadament. (PDG)
- CT4 Utilitzar eficientment les tecnologies de la informació i la comunicació. (PDG)
- CT16 Usar els mitjans i recursos a l'abast amb responsabilitat cap al patrimoni cultural i mediambiental. (PDG)

Competències generals:

- CG1 Estar capacitats per a comprendre, crear, interpretar i ensenyar la dansa amb el nivell tècnic, estilístic i interpretatiu requerit.
- CG2 Tenir un coneixement ampli de les tècniques i els llenguatges de la dansa, del moviment i de les disciplines corporals, així com el repertori des del punt de vista tècnic, estilístic
- CG8 Conèixer i integrar competentment, llenguatges, disciplines i eines artístiques, tecnològiques, escèniques, musicals, visuals, entre d'altres..., amb l'objecte de desenvolupar les capacitats i destreses. (COR-INT)
- CG11 Conèixer tècniques i metodologies bàsiques per al desenvolupament de les seves primeres activitats investigadores.
- CG12 Desenvolupar habilitats que li permetin participar en les pràctiques escèniques assumint funcions grupals o de solista. (COR-INT)

Competències específiques:

- CECI7 Conèixer diferents processos creatius mitjançant la trobada de distintes disciplines artístiques que utilitzen la dansa, el cos i/o el moviment en el seu discurs formal per a descobrir noves formes de creació a partir de la interdisciplinarietat.
- CECI8 Tenir coneixements de llenguatges i disciplines escèniques, artístiques, musicals i visuals i desenvolupar capacitat per a interrelacionar.
- CECI10 Adquirir els coneixements musicals necessaris que li capacitin per a interpretar, crear i entendre les diferents maneres de relacionar i interaccionar la música amb la dansa, l'escriptura del moviment i l'acció escènica
- CECI12 Saber dissenyar, organitzar, planificar, realitzar i avaluar processos i/o projectes artístics. Dirigir, gestionar i produir processos i/o projectes artístics.
- CECI15 Ser capaç d'adaptar-se als diferents processos creatius i als equips de treball que els formen (ballarins, coreògrafs, director escènic, realitzador, entre d'altres). Desenvolupar la capacitat, habilitat i disposició per a participar en un procés creatiu aportant recursos propis podent combinar-los i compartir-los amb flexibilitat, responsabilitat, sinceritat i generositat en el treball.
- CEP8 Conèixer el repertori en profunditat i amb un alt nivell de destresa per a poder transmetre a l'alumnat els aspectes tècnics, musicals, estilístics, interpretatius i artístics del mateix.
- CEP11 Adquirir els coneixements musicals necessaris que permetin la comprensió d'una estructura musical i sonora per a la seva aplicació en el procés d'ensenyament i aprenentatge de la dansa.

Altres competències de l'assignatura:

- Desenvolupar el sentit rítmic.
- Posseir un alt grau de coordinació i independència de moviments, que permetin dominar els elements rítmics estudiats.
- Dominar els recursos expressius necessaris pel desenvolupament de la interpretació rítmica i melòdica.
- Poder ser crític de les pròpies habilitats rítmiques a nivell corporal.
- Constatar la pràctica musical a nivell corporal com a coneixement bàsic del llenguatge musical per al ballarí i la seva formació.
- Conèixer els principis del llenguatge musical aplicat al moviment, per tal de reforçar les tècniques d'expressió entre la música i la dansa.
- Assolir una destresa rítmico-corporal per tal d'integrar els conceptes musicals a nivell corporal i espacial.
- Desenvolupar l'oïda per tal de percebre i diferenciar els elements rítmics i melòdics bàsics del llenguatge musical.
- Conèixer els principis del llenguatge musical bàsics.
- Utilitzar correctament els símbols bàsics d'escriptura musical en el reconeixement, en la interpretació i en la traducció escrita de realitats sonores.
- Conèixer els principis tonals, melòdics i harmònics bàsics.
- Conèixer i comprendre els principis bàsics de normes i criteris harmònics.
- Conèixer i comprendre el funcionament de l'harmonia tant a nivell vertical com horitzontal.
- Conèixer els graus tonals i les seves principals combinacions amb finalitats cadencials
- Conèixer els elements bàsics per a l'ordenació del so mitjançant els intervals, les escales, els acords i qualsevol altra successió sonora.
- Educar l'oïda per a descobrir la simultaneïtat del so. Reconèixer i comprendre el treball col·lectiu i polirítmic i polifònic en les propostes de treball compartides dins de l'aula.
- Desenvolupar el cant a nivell col·lectiu.
- Interpretar partitures a l'uníson, a cànon i a veus.
- Utilitzar la memòria musical, basada en l'anàlisi i la comprensió, per a la reproducció rítmica, la improvisació i la interpretació coreogràfica.
- Utilitzar elements gràfics de textos musicals senzills.
- Aconseguir que la rítmica del moviment suggereixi musicalitat per a ella mateixa.
- Tenir coneixements de llenguatges i disciplines escèniques, artístiques, musicals i visuals i desenvolupar la seva interrelació en les propostes de creació.

- Utilitzar els elements treballats en creacions musicals i coreogràfiques pròpies.
- Considerar diferents perspectives sobre els temes o problemes d'estudi, avaluar-los, fonamentar les conclusions i prendre decisions.
- Adquirir independència, autonomia i responsabilitat vers el propi aprenentatge i el desenvolupament de les seves habilitats.

RESULTATS DE L'APRENTATGE:

Coneixements:

C1 Coneixements de Pràctica Rítmica:

- Vivència del Tempo-Pulsació.
- Pràctica de la mètrica: Compassos simples. 2/4, 3/4 i 4/4.
- Pràctica i coneixement de les figures rítmiques i els seus silencis fins les semicorxeres.
- Pràctica i coneixement del contratemps i la síncopa.
- Coneixement de la progressió rítmica i subdivisió.
- Coneixement de l'accentuació regular i irregular.
- Pràctica dels "breaks" musicals.
- Pràctica de les dinàmiques i articulacions musicals.
- Coneixement de les cadències rítmiques.
- Pràctica i coneixement de les codes musicals.
- Pràctica de la percussió corporal, vocal i instrumental.
- Pràctica de la improvisació rítmica vocal i instrumental.
- Pràctica de les polirítmies.

C2 Coneixements de Llenguatges sonors i anàlisi:

- Coneixement auditiu i teòric dels intervals melòdics Majors, menors i justos.
- Coneixement auditiu i teòric dels acords majors i menors.
- Coneixement de les tonalitats majors i menors.
- Lectura de textos melòdics.
- Pràctica de la improvisació vocal melòdica sobre esquemes rítmics, tonals i/o harmònics establerts.
- Pràctica del cant a unison i polifònic.

C3 Coneixements de forma i estructura:

- Pràctica corporal i espacial de la frase quadrada.
- Coneixement del motiu, frase i tema.
- Pràctica del cànon.
- Coneixement del tema i variacions.
- Pràctica de les estructures musicals amples amb capacitat de memoritzar els blocs de continguts.
- Pràctica del fraseig musical en diferents vessants, auditives, espacials i d'anàlisi.

C4 Coneixements rítmico-espacials:

- Pràctica del temps i la seva ubicació en l'espai.
- Importància de la relació Temps-espai-energia en el moviment.
- Desenvolupament de la memòria, imitació i "ostinato".
- Anàlisi visual i energètic del moviment i la seva precisió en el desplaçament.
- Coneixement del cànon i desplaçament rítmic.

Habilitats, procediments o destreses:

- H1 Desenvolupar les pròpies capacitats i limitacions, a fi de desenvolupar els mètodes d'estudi adequats per aconseguir un bon rendiment.
- H2 Adquirir un control del temps en diferents freqüències, pulsacions, mètriques i velocitats.
- H3 Adquirir una precisió rítmica corporal.
- H4 Adquirir l'habilitat de l'espai musical i sonor.
- H5 Utilitzar la respiració i el silenci en diferents àmbits i realitats musicals i corporals.
- H6 Interpretar dinàmiques i articulacions musicals.
- H7 Imitar i memoritzar motius rítmics, obstinats i frases rítmiques.

- H8 Interpretar el ritme tant amb la veu, amb el cos com amb instruments de percussió.
- H9 Analitzar i interpretar el ritme des de la vessant del moviment
- H10 Utilitzar diferents formes musicals i aplicar-les al moviment i l'espai.
- H11 Adquirir un control de la veu cantada.
- H12 Adquirir una afinació correcta per al treball vocal, individual i polifònic.
- H13 Interpretar melodies escrites.
- H14 Memoritzar seqüències melòdiques per tal d'agilitzar una lectura musical posterior escrita.
- H15 Reconèixer auditivament els intervals i acords majors i menors.
- H16 Improvisar rítmicament i melòdicament sobre patrons ja construïts.
- H17 Adquirir l'habilitat d'un treball polirítmic global, utilitzant veu, mans, peus i elements sonors.
- H18 Adquirir l'hàbit de lectura musical a nivell rítmic, melòdic, polirítmic i polifònic, tant per a la interpretació com per a l'audició d'obres musicals en diversos estils i autors.
- H19 Interpretar un treball de percussió a partir d'una peça de percussió de creació.
- H20 Adquirir l'habilitat d'escolta a nivell polirítmic i polifònic.
- H21 Adquirir la capacitat de crear, amb els elements musicals treballats.

Actituds:

- A1 Mostrar habilitat, cura, respecte i tolerància envers el cos com a instrument interpretatiu musical, la veu i els diferents instruments de percussió.
- A2 Adquirir l'hàbit d'afinació de la veu.
- A3 Adquirir l'hàbit d'afinació i preparació dels instruments de percussió a interpretar.
- A4 Valorar el silenci com a element pel desenvolupament de la concentració, l'audició interna i l'escolta.
- A5 Adquirir consciència de la importància del treball individual i col·lectiu, i de la necessitat d'escoltar-se i de ser crític.
- A6 Adquirir consciència del treball vocal col·lectiu i del treball rítmic col·lectiu.
- A7 Comunicar-se eficaç i efectiu en el treball de l'aula.
- A8 Capacitat d'adequar-se a les diferents necessitats de les altres persones.
- A9 Adquirir la disciplina i exigència necessària del treball en grup.

CONTINGUTS FORMATIUS (TEMARI):

Blocs de contingut:

1. Pràctica Rítmica Corporal.
2. Pràctica Rítmica amb percussió, mans i baquetes.
3. Pràctica vocal, unísó i coral.
4. Llenguatge musical: lectura i anàlisi rítmic, melòdic i harmònic.
5. Formes i Estructures.
6. Improvisació rítmica, melòdica i corporal.
7. Composició i creació rítmica.
8. Pràctica de Jams Rítmiques
9. Master-Class de Dansa-Percussió amb professor col·laborador.

METODOLOGIA I ORGANITZACIÓ GENERAL DE L'ASSIGNATURA:

- La pràctica ha de precedir la teoria i ha d'estar present en cadascuna de les activitats de classe.
 - La pràctica sensorial ha d'acompanyar el coneixement i l'anàlisi dels conceptes i continguts que es treballen.
 - S'ha d'alternar el treball individual i el col·lectiu sense oblidar que el primer facilita informació per a l'avaluació continuada de cada alumne/a.
 - Amb el moviment, la veu i la interpretació instrumental s'exercita l'expressió, la sensibilitat i la interiorització.
 - El domini del factor temps especificat en el ritme, i el de l'espai sonor amb el moviment corporal, exigeix començar des d'un principi el treball de la polirítmia.
 - La polirítmia, a més d'exercitar la independència i coordinació de moviments, potencia l'autocontrol corporal i desenvolupa la capacitat de distingir i relacionar dues o més línies musicals.
 - Els exercicis pràctics amb i sense instruments donen els recursos tècnics per a afinar la precisió rítmica a nivell corporal.
-
- El treball vocal i coral exercita l'escolta auditiva polifònica, important per a l'audició i anàlisi en les eines pedagògiques i coreogràfiques del ballari.
 - La memòria és una facultat especialment important per a l'artista. Cal que no sigui purament mecànica, ha de ser lògica i basada en l'anàlisi.
 - La creació estimula l'imaginar i ajuda a descobrir les possibilitats del material sonor. És un bon material d'assimilació de continguts.
 - En programar les activitats de classe, cal tenir en compte el nombre d'alumnes del grup. Cal seguir d'a prop l'evolució dels alumnes i estar en contacte amb la resta de professorat per tal de que l'alumne pugui relacionar l'aprenentatge de les diferents assignatures.
 - El mètode de "Rítmica" d'Émile Jaques-Dalcroze i el mètode de "Dancing-Percussion" de T. Hochstätter seran les eines per al desenvolupament de l'aprenentatge de l'alumne.

AVALUACIÓ (CRITERIS, ESTRATÈGIES O ACTIVITATS I PONDERACIÓ):

Al començar el curs s'efectuarà una avaluació inicial donant informació al professor/a de la situació de l'alumne.

L'avaluació formativa ajudarà a millorar el procés d'aprenentatge de l'alumne en relació al programa d'ensenyament previst inicialment pel professor/a. Aquest tipus d'avaluació es realitza durant el procés d'ensenyament – aprenentatge i permet determinar l'ajut pedagògic que necessita l'alumne en cada moment.

L'avaluació sumativa servirà per a identificar i concretar què ha après l'alumne en un cert moment del seu estudi. Per avaluar un aprenentatge artístic musical cal valorar les aptituds i el progrés, juntament amb els continguts conceptuals concrets, i procurar que els alumnes coneguin i siguin conscients del seu nivell, i de la seva situació dins el grup classe.

Criteris:

Durant tot el procés d'ensenyament – aprenentatge cal observar i valorar:

- L'actitud de l'alumne davant la matèria
- La seva integració i participació en el grup classe
- La predisposició natural per a comprendre, interpretar i relacionar la matèria
- L'assoliment pràctic de cada un dels aprenentatges
- El procés en l'aprenentatge
- El grau de sensibilitat i de creativitat musical
- L'autonomia en la interpretació.

Activitats:

Exercicis i proves pràctiques:

- Interpretació del repertori rítmic treballat a nivell corporal i vocal.
- Interpretació d'exercicis de pulsació.
- Interpretació d'exercicis d'estructura i forma.

- Interpretació d'exercicis específics de coordinació corporal amb i sense desplaçament a l'espai.
- Lectura rítmica, a través del cos, la percussió o vocalment, d'un fragment rítmic i un altre de polirítmic.
- Interpretació vocal del repertori melòdic i harmònic treballat.
- Interpretació col·lectiva o en petit grup d'una obra de creació.

Exercicis i/o proves escrites:

- Lectura rítmica individual en compàs 2/4 3/4 i 4/4
- Lectura polirítmica individual ambdues mans i/o veu i mans.
- Interpretació del repertori melòdic treballat vocalment.
- Interpretació del repertori rítmic de Dansa-Percussió amb una posada escènica final.

Ponderació:

ASSISTÈNCIA	ACTITUDS	PROCÉS APRENENTATGE	RESULTAT APRENENTATGE	TREBALL FINAL
10%	20%	20%	40%	10%

Amb el 25% de faltes d'assistència a aquesta assignatura el professor té la facultat de suspendre automàticament l'alumne. L'assignatura és presencial i pràctica en la seva totalitat, per tant, es tindrà molt en compte l'assistència a classe i el compliment en la realització dels exercicis i treballs proposats pel professor/a.

AVALUACIÓ ÚNICA:

La modalitat d'avaluació única es podrà establir en casos excepcionals que, un cop feta la matrícula, justifiquin documentalment una causa imprevista i sobreenvinguda de força major que impedeixi l'assistència regular a l'assignatura i en casos de canvi o solapament horari provocats per l'escola amb posterioritat al període de matriculació. Es pot consultar el detall d'aquesta modalitat a la Guia de l'estudiant del CSD.

ASSISTÈNCIA

L'assistència mínima per aprovar l'assignatura és del 70%-80% segons el criteri del docent. Només es consideraran faltes justificades les absències per activitats acadèmiques aprovades per l'escola. Es poden consultar més detalls sobre l'assistència a la Guia de l'estudiant del CSD.

BIBLIOGRAFIA, FONTS I RECURSOS DE DOCUMENTACIÓ:

Jaques-Dalcroze, E. *Le rythme, la musique et l'éducation*. Edition Faetisch, 1965.
Bachmann, M.L. *La Rítmica Jaques-Dalcroze. Una educación por la música y para la música*. Ed. Pirámide, 1984.
Boliart, X. *Tècnica Bàsica de Llenguatge Musical. Grau Elemental*. Ed. Boileau.
Segarra, I. *Llenguatge Musical. Grau elemental*. Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1994.
Fédération des Écoles Genevoises de Musique. *Solfège*. Ed. Institut Jaques-Dalcroze, 1996.